

играли не разликитѣ въ взглядоветѣ върху нѣкои важни въпроси отъ вътрѣшний ни животъ, а несъгласията по въпроситѣ отъ външната политика и най-повече по въпроса за нашитѣ отношения къмъ Русия. За самитѣ наши политически водители този въпросъ не е съставлявалъ никога нищо принципиално; всѣки отъ тѣхъ се е водилъ спорѣдъ положението си: ако се е намиралъ въ опозиция бивалъ е русофилъ, ако ли е билъ на властъ — русофобъ и обратното, и тѣзи превращения не имъ се стрували повече трудъ отъ колкото метаморфозиранието на гжсеницата въ пеперуда. Но за массата това е имало съвсѣмъ друго значение и за това изгѣкуванието на нашитѣ партизански отношения изисква непрѣмѣнно безпощадно дескритиране на това развращающе политическо шарлатанство.

„Колкото се касае до Европа въобще, то прѣди всичко ние считаме за необходимо сериозно запознаване съ нея; ние трѣбва да се възползуваме за успѣха по нашето народно и политическо обществено развитие отъ всичкитѣ уроци съ които е натрупана нейната история. Ние не считаме даже за нужно да се простираме за значението на Европа въ умственното ни развитие. Само въздиганieto уровня на народнитѣ потребности, духовни и обществено — икономически, само тѣсното сближение съ възрастната Европа, ще даде възможность на нашия дѣте-народъ да стигне възрастния Европеецъ и да влѣзе въ общото семейство на цивилизованитѣ народи въ качеството на равноправенъ членъ . . . Но освѣнъ това отношение къмъ Европа ние имаме съ нея и други зимания-давания най-важнитѣ отъ които трѣбва да считаме отношенията ни къмъ съседнитѣ съ насъ балкански държави и тѣзи отъ великитѣ европейски държави, интереситѣ на които тѣй или иначе са свързани съ нашитѣ. Такива държави сѣ три: Турция, Россия и Австрия.

„Що се касае до Турция то къмъ нея може за сега да да се отнасяме само съ симпатия и то не затова че тя не представлява за насъ сериозенъ врагъ нѣ че отъ 6-й Септемврий 1885 г. насамъ ни една Европейска държава не се е държила така благородно къмъ насъ, както Турция. Ако би турцитѣ, които прѣдставляватъ много симпатични черти, бѣха имали и каква годѣ бѣдѣщность, то сливането ни съ тѣхъ въ едно политическо цѣло можеше да прѣдставлява най-добрия исходъ за нашия народъ. Но тѣ са народъ безъ бѣдѣще, народъ